

tusse teab kirjutada? Temma teab sedda nenda, kuida sa issigi sedda teaksid ja õskaksid tehha.

Mõista! et igga aastaajal ommad förrapärra-lised ilmad; Talvisel ajal on külma, lummesaddu, tuisku; wahhest sulla, ehk muidu parajad ehk pehmed ilmad. Kewwadsel jälle töised ilmad, seddamöda kuida aeg lähhemale sunive pole jõuab; sündasuro-wel, on mürristamist, pallavat, vihma, pöuda, ja wahhest ka rohhet; ja suggise suhtuvad sääulised rö-pud ilmad, kanged tormid, marrud ja muud selle-sarnased ilmad ollema. Et sedda kõik innimesed, ning tähiramato tegija ka teab, kirjutab temma umbest peast, kuida ogga juhtub, aasta peale, igaga näädala kõhta, ilmu kalendrisse.

Kuida se tulnud, et sedda hakkatud teggema? ja kuida se tulleb, et sedda tühja viisi ikka veel pe-takse?

/t/ Se on nenda tulnud: pimmedal ajal, mil veel rummalus ning siis ka äbbausk pihasti kõigesuremate koddades, kui ka kõigemaddalamate uryksutes kindlat osset olli piddamas, olli üks targa suggu, sedda tähtnäggijaks ehk tähmöistjakks (Astrilos) nimmetati, wögga sures auus maa peal, j. olli igaal feistil, punningal, würstil ja muilgi su-resuggo r/hwal, jesuggune näggija ehk mõistja alati laelorvas, sedda sure lõnua párrast ennese jures piddas. Need sinnatsed tähtnäggijad ehk targad, oolid, kuida kõik muudki targad, kawvelad pettised, kes innimeste pimmedusest ja nende rummalusest kas-su ja hindu ißkafid. On neid jo wannastki ilmas-
/a/ sinud, kuida Wannast. Testamendist, Prohvet Jesata ja Danieli nomimisest ja ähwardamisest näh-ha. Üleb esimene 47mas peatükkis 13. s., já go-ni id seisma, kes tähti wagtwad, ja ku-lutuwad iggal kuul, mis so peáse peab

tulsema. (14 s.) Nemmad on kui föred; tulli pöilletab neid ärra. Danielli ramato 2. p. 27, spöldakse noid targad, tähtede tuundjad, / kunstimeh hed ja taewat uundjad ollewad.

Neilisinnatstel tarkadel, issiärranis neil, sedda kunnigate koddades peti, olli kül pissut taewa-wäg-gede tundmisi, ja teadsid nemmad sedda tähtendada, kuida páwa- ja kuu warjutamised sünniwad, ja mõnned nende hulgast õskaksid ka wäljaarata, ettereh-kendada ja ettekulutada, mil sesuggusid warjatamisi piddi tulsema, ja oastas nähtamo. Et mõnned neist sedda mõistesid, seáltap se siis tulli, et rummalad in-nimesed hakkasid uskuma, kui peaksid need sinnatsed targad tähtedest kõik salloja aega näggema, ja kõik tullewaid aju etteeadma, ei mitte ulspäinis ilmu, waid kõik, mis Jummal innimesele temma elloajil, sel ehk töisel pával, piddi läkitoma ja juhhatama; mis ömmetige ilmaski tähtedest wöi ettenäha, eaga muust ühhestki ajast; sest, et helde taewa Issa kõik tullewad ajad nödra innime e silmi eest wärjule on pannud, ning sure ormo párrast sedda tähtnud, et se meil teadmata peab ollema, mis tullew tuund ehk homne páew saab tomo.

Agga, et se innimeste nödrus, et fluławad jo emast teada, kuida eddespidi lugqu saaks ollema ja kõssi käima, on nemmad ni pojo tühja wäljaar-wand ja wiiks wötnud, kust tulleva párrast tähten-dust ehk teädust arwawad sawad; ning, sedda tead-matamü üks innimene ehk üks rahwas on, sedda en-nam temmal sesuggust asia ja usku prugitawaks on. Seált tullewad siis käekatsumised, arholomised, un-nenäggemiste selletamised, ja mitmed muud tühjad ajad, miska Jummalat kiusatufkse, ja liig saggedaste pejata waewa sündamesse foggutakse.

Et se iggal ojal nenda olnud, séllepárrast on siis